

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΨΥΧΟΛΟΓΟΥ ΣΤΟ ΚΕΔΑΣΥ

ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΡΑΓΑΚΗ

ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ

1^ο ΚΕΔΑΣΥ Α΄ ΑΘΗΝΑΣ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΥ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛ.Ψ.Ε.

31 ΜΑΡΤΙΟΥ 2026

Νομοθετικό πλαίσιο

Απαραίτητη **προϋπόθεση** για την εργασία του ψυχολόγου στα ΚΕΔΑΣΥ, είναι η γνώση του νομοθετικού πλαισίου, στο οποίο βασίζεται τόσο η γενική λειτουργία των ΚΕΔΑΣΥ, όσο και οι αρμοδιότητες του Ψυχολόγου σε αυτό:

- **ν3699/2008** για την «**Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες**» (ειδικότερα άρθρα 4-6)
- **ν. 4823/2021** «**Αναβάθμιση του σχολείου, ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις**» (Άρθρα 11-15)
- **ΕΝΙΑΙΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΕΣΥ** ΥΑ 211076/ΓΔ4, ΦΕΚ 5614/13-12-2018 (πρόκειται για το καθηκοντολόγιο βάσει του οποίου λειτουργούν τα ΚΕΔΑΣΥ). Ακόμη αναμένουμε (από το 2021) το νέο καθηκοντολόγιο των ΚΕΔΑΣΥ.
- Τέλος, ο **Κώδικας Δεοντολογίας Ψυχολόγων** ΥΑ Γ5β/Γ.Π. οικ. 42984/2019 (ΦΕΚ 2344/Β' /18-6-2019)

Νομοθετικό πλαίσιο-Πρωτόκολλα

- Σημαντική η γνώση του νομοθετικού πλαισίου που ορίζει ακριβώς τις δυνατότητες και τους περιορισμούς του επαγγέλματός μας, αλλά και των *διεθνών και εθνικών κανόνων δεοντολογίας* που διέπουν το επάγγελμα του ψυχολόγου στην εκπαίδευση
- Επίσης, σημαντική η γνώση των **πρωτόκολλων διαχείρισης κρίσιμων καταστάσεων**, όπως τήρηση και όρια απορρήτου σε περιπτώσεις αυτοκτονικότητας, κακοποίησης-παραμέλησης, σχολικού εκφοβισμού.

Καθήκοντα και Αρμοδιότητες Ψυχολόγων Ι

Στο **άρθρο 17** της Υπουργικής Απόφασης 211076/ΓΔ4 (ΦΕΚ 5614/13-12-2018) προσδιορίζονται τα καθήκοντα και αρμοδιότητες των ψυχολόγων των ΚΕΔΑΣΥ:

1. Φροντίζει για την **προαγωγή της ψυχοσυναισθηματικής, κοινωνικής και γνωστικής ανάπτυξης** των μαθητών/τριών και την ενδυνάμωση όλων των εμπλεκομένων στην εκπαιδευτική διαδικασία.
2. Ειδικότερα, ο Ψυχολόγος ασκεί τις παρακάτω αρμοδιότητες (συνοπτικά):
  - α) **Διερεύνηση και αξιολόγηση** του είδους των δυσκολιών των μαθητών
  - β) **Ψυχολογική αξιολόγηση** μαθητών
  - γ) **Αξιολόγηση** μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες **για αλλαγή εκπαιδευτικού πλαισίου**
  - δ) **Ψυχολογική υποστήριξη σε ατομική ή ομαδική βάση** στους/στις μαθητές/τριες με αναπηρία ή/και ειδικές ανάγκες αλλά και στο σύνολο των μαθητών/τριών των σχολικών μονάδων.

Καθήκοντα και Αρμοδιότητες Ψυχολόγων II

- ε) Σχεδιασμός και υλοποίηση προγραμμάτων παρέμβασης και στοχευμένων δράσεων
- στ) Σχεδιασμός και υλοποίηση προγραμμάτων πρώιμης παρέμβασης και μετάβασης σε άλλες βαθμίδες
- ζ) Υποστήριξη στους/στις εκπαιδευτικούς του σχολείου σε ζητήματα αναπηρίας
- η) Ψυχολογική υποστήριξη σε γονείς
- θ) Εφαρμογή προγραμμάτων πρωτογενούς ή δευτερογενούς πρόληψης και προαγωγής της ψυχικής υγείας, στις σχολικές μονάδες.
- ι) Συνεργασία με άλλες υπηρεσίες ψυχικής υγείας της κοινότητας
- ια) Συμμετοχή στα προγράμματα ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης, έγκαιρης παρέμβασης και επιμορφωτικών δράσεων

Αξιολόγηση I

Άλλο **βασικό προαπαιτούμενο** για την εργασία του σχολικού ψυχολόγου αποτελεί η γνώση των βασικών ψυχομετρικών εργαλείων που χρησιμοποιούνται ευρέως στα ΚΕΔΑΣΥ, αλλά και πολλών ακόμη εργαλείων των οποίων η χρήση διευκολύνει πολύ το έργο του:

- Wechsler Scales (WPPSI-III, WISC-V, WAIS- IV)
- RAVEN'S
- Προβολικών δοκιμασιών, όπως D-a-H, D-a-T, D-a-P, CAT, TAT.
- Αλλά και ερωτηματολογίων για την εκτίμηση της συμπεριφοράς: π.χ. ΣΑΕΒΑ (Achenbach System of Empirically Based Assessment)
- Ερωτηματολογίων προσωπικότητας
- Ανιχνευτικών τεστ

Αξιολόγηση II

- Όμως ο ψυχολόγος δεν είναι ψυχομέτρης-τεχνοκράτης. Πρέπει να αντιμετωπίζει το νήπιο, το παιδί ή τον έφηβο ολιστικά και συστημικά, ως ένα σύμπλοκο ψυχο-κοινωνικό ον, που ζει και λειτουργεί μέσα σε συστήματα (οικογένεια, σχολείο, φιλικό περιβάλλον, γειτονιά, ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο), από τα οποία επηρεάζεται και στα οποία συνεισφέρει με τις ενέργειές του.
- Για το λόγο αυτό, η κλινική συνέντευξη και παρατήρηση συμπεριφορών είναι ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της αξιολόγησης, στο οποίο συχνά λόγω της πίεσης χρόνου στα ΚΕΔΑΣΥ δεν δίνεται έμφαση

Συμβουλευτική

Η συμβουλευτική υποστήριξη παιδιών, εκπαιδευτικών και γονέων, αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι των υποχρεώσεων του ψυχολόγου, που συχνά λόγω έλλειψης χρόνου και δυνατότητας μακροχρόνιας συνεργασίας (έλλειψη σταθερού μόνιμου προσωπικού), παραμελείται συστηματικά.

Απαραίτητη προϋπόθεση:

- Γνώση αρχών συμβουλευτικής
- Γνώση τεχνικών συμβουλευτικής

Υποστήριξη

Ο τομέας της υποστήριξης περιλαμβάνει:

- Τη σχολική κοινότητα εν γένει:
- ✓ σχολικές μονάδες
- ✓ εκπαιδευτικούς
- ✓ μέλη ΕΕΠ των ΕΔΥ
- ✓ Ψυχολόγους των άλλων προγραμμάτων της Γενικής Εκπαίδευσης
- Εποπτικό ρόλο των συναδέλφων ΕΔΥ με συστηματικές συναντήσεις και συνεργασίες
- Συντονισμένες επισκέψεις στα σχολεία και συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς, επικοινωνία με συμβούλους εκπαίδευσης

Ψυχολογική έκθεση

Συγγραφή ψυχολογικής έκθεσης:

- Αναφορά στις πληροφορίες που συλλέχτηκαν κατά την αξιολόγηση
- Καταγραφή των ψυχομετρικών εργαλείων της αξιολόγησης
- Ερμηνεία αποτελεσμάτων
- Σκιαγράφιση του ψυχολογικού προφίλ
- Περιγραφή της συμπεριφοράς του παιδιού και των αντιδράσεων του περιβάλλοντός του ως προς το πρόβλημα
- Προτάσεις- συστάσεις για αντιμετώπιση των δυσκολιών

Ο διακριτός ρόλος του ψυχολόγου στα ΚΕΔΑΣΥ

Ο ρόλος του σχολικού ψυχολόγου στα ΚΕΔΑΣΥ είναι διττός: από τη μια διαφυλάσσει και προασπίζεται το διακριτό του ρόλο, ενώ ταυτόχρονα από την άλλη σέβεται τους διακριτούς ρόλους των άλλων μελών της διεπιστημονικής ομάδας τηρώντας την *αρχή της διεπιστημονικότητας*.

Για να μπορέσει ο σχολικός ψυχολόγος να ανταποκριθεί στο διακριτό του ρόλο και να τηρήσει τα όρια του χρειάζεται να πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- **άριστη γνώση** του επιστημονικού του πεδίου
- **συνεχής επιμόρφωση και ενημέρωση** για τις επιστημονικές εξελίξεις
- ενημέρωση για το **αντικείμενο των συναφών επιστημών**
- **άριστη γνώση των αρχών δεοντολογίας** του κλάδου του
- γνώση του **νομοθετικού πλαισίου** σχετικά με το καθηκοντολόγιο του

Διεπιστημονική συνεργασία (I)

Πώς επιτυγχάνεται η καλή συνεργασία της διεπιστημονικής ομάδας;

- Προσδιορισμός και ξεκάθαρη **οριοθέτηση των διακριτών ρόλων**
- **Αλλαγή αντιλήψεων** και στάσεων: αλλαγή οπτικής και νοοτροπίας σε σχέση με τις άλλες επιστήμες, ξεπέραςμα προκαταλήψεων, επαναπροσδιορισμός αξιών και αντιλήψεων
- **Αμοιβαίος σεβασμός**
- **Ισότιμη συμβολή** επιστημονικών ρόλων
- **Αποδοχή της διαφορετικότητας** και της συμπληρωματικότητας των ρόλων

Διεπιστημονική συνεργασία (II)

- **Αμοιβαία ευθύνη** και συνυπευθυνότητα
- **Δέσμευση** στο κοινό έργο
- **Ανάπτυξη κοινής κουλτούρας και φιλοσοφίας** (πχ στην συμπερίληψη)
- **Διαμόρφωση κουλτούρας συνεργασίας**
- **Διάρκεια και χρόνος συνεργασίας**
- **Θεσμοθέτηση και οργάνωση του πλαισίου συνεργασίας** μέσα στο οποίο καθορίζονται οι ρόλοι των ειδικών, οι τρόποι συνεργασίας και προσδιορίζεται ο τρόπος επικοινωνίας και συνεργασίας με τους γονείς.

(Γαλάνη, Μ. και Τραγάκη, Ε., 2014)

Διαπιστώσεις

- Στα ΚΕΔΑΣΥ δεν υπάρχει η δυνατότητα για συμβουλευτική και υποστήριξη σε όλα τα περιστατικά
- Ωστόσο, όταν υπάρχει σοβαρό περιστατικό, η υποστήριξη, η συμβουλευτική και η συνεργασία με το σχολείο και την οικογένεια είναι απαραίτητες
- Στις ειδικότητες της ψυχικής υγείας δεν υπάρχουν λύσεις-συνταγές, αλλά η βελτίωση επιτυγχάνεται με συστηματική δουλειά, καθώς και συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς
- Με τον καιρό, ειδικότερα μετά την πανδημία του κορωνοϊού, όλο και πιο σύνθετα και σοβαρά περιστατικά από κοινωνικο-οικονομική και ψυχο-συναισθηματική άποψη παραπέμπονται για αξιολόγηση
- Τέλος, τον τελευταίο καιρό υπάρχει αντικειμενική δυσκολία παραπομπής των περιστατικών για μακροχρόνια συμβουλευτική και ψυχοθεραπεία, λόγω έλλειψης δημόσιων υπηρεσιών ψυχικής υγείας

Χρήσιμο Υλικό

Ενδεικτικά, αναφέρουμε:

- **Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ):**

<http://prosvasimo.iiep.edu.gr/el/>

- **Σύλλογος Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού Ειδικής Αγωγής (ΣΕΕΠΕΑ) Αττικής-Εκπαιδευτικό υλικό:**

https://www.seepeaa.gr/Epimorfosh/Ekraideytiko_Yliko

- **Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού:** «Οδηγός εφαρμογής του πρωτοκόλλου διερεύνησης, διάγνωσης και διαχείρισης κακοποίησης παραμέλησης παιδιών για επαγγελματίες»

<https://ich-mhsw.gr/?p=700>

Χρήσιμο Υλικό

- **ΙΕΠ: Οδηγός για ψυχολογικές υπηρεσίες στο σχολείο** (Οδηγός για σχολικούς ψυχολόγους σε σχολικά δίκτυα (ΣΔΕΥ), αλλά και γενικότερα στην σύγχρονη Γενική & Ειδική Αγωγή):

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

- **Οδηγός για την Πρόληψη της Αυτοκτονίας Παιδιών και Εφήβων:**

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΠΡΟΛΗΨΗ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑΣ

- **ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟ**

ΕΚΠΑ-ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟ

- **ΜΕΡΙΜΝΑ** (Στήριξη Παιδιών και Οικογενειών, στην πορεία του πένθους και της αρρώστιας)

<https://merimna.org.gr/vivliothiki/ekpaideytika-video/>

Ενδεικτική Βιβλιογραφία (Ξενόγλωσση)

- American Psychological Association (2002). Ethical principles of psychologists and code of conduct. Washington, DC: Author.
- Branstetter, R. (2012). The school psychologist's survival guide. San Francisco: Jossey-Bass.
- Hart, S. (2007). The Handbook of international School Psychology: A review with implications for the profession's Future. School Psychology International, 28, 523539.
- The National Child Traumatic Stress Network (2020). Psychological First Aid. Ανακτήθηκε από:

<https://www.nctsn.org/treatments-and-practices/psychological-first-aid-and-skills-for-psychological-recovery/about-pfa>

Ενδεικτική Βιβλιογραφία (Ελληνική)

- Γαλάνη, Μ. και Τραγάκη, Ε. (2014). «Διεπιστημονική Συνεργασία: Η ανάπτυξη στρατηγικών συνεργασίας της ΕΔΕΑΥ με τους λοιπούς επαγγελματίες που εμπλέκονται στην εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία», στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΣΠΑ 2007-2013) «Ανάπτυξη υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες - Μετατροπή του Ειδικού Σχολείου σε Κέντρο Υποστήριξης Ειδικής Αγωγής Εκπαίδευσης»
- Μαστοράκη Ε. (2014). «Διεπιστημονική συνεργασία», στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΣΠΑ 2007-2013) «Ανάπτυξη υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες - Μετατροπή του Ειδικού Σχολείου σε Κέντρο Υποστήριξης Ειδικής Αγωγής Εκπαίδευσης» Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Επιμορφωτών-Πολλαπλασιατών: Δ/ντών Κέντρων ΣΔΕΥ, Ψυχολόγων και Κοινωνικών Λειτουργών.
- Χατζηχρήστου, Χ. (2004). Εισαγωγή στη Σχολική ψυχολογία. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.